

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 30/2014 vp

Valtioneuvoston kirjelmä ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sekä tiedonannosta Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle (luonnonmukainen tuotanto)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunnan puhemies on 9 päivänä toukokuuta 2014 lähettänyt valtioneuvoston kirjelmän ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sekä tiedonannosta Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle (luonnonmukainen tuotanto) (U 21/2014 vp) käsiteltäväksi suureen valiokuntaan ja samalla määrännyt, että maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Tero Tolonen, maa- ja metsätalousministeriö
- jaostopäällikkö Beata Meinander, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
- luomun erikoisneuvoja Ulla Maija Leskinen, ProAgria Etelä-Pohjanmaa
- asiantuntija Ilkka Pohjamo, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- hallituksen varapuheenjohtaja Jukka Lassila, Luomuliitto ry
- toiminnanjohtaja Marja-Riitta Kottila, Pro Luomu ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Suomen Kalankasvattajaliitto ry
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC
- Päivittäistavarakauppa ry

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Ehdotus - Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi luonnonmukaisesta tuotannosta, luonnonmukaisten tuotteiden merkinnöistä, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o XXX/XXX (virallista valvontaa koske-

va asetus) muuttamisesta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 834/2007 kumoamisesta.

Kaikki erityiset tuotantosäännöt esitetään säädöksen luettavuuden parantamiseksi asetus ehdotuksen liitteessä. Samalla annetaan komissiolle valtuudet muuttaa tai täydentää tuotantoa

koskevia sääntöjä delegoiduilla säädöksillä. Tuotantosääntöjä vahvistetaan ja yhdenmukaistetaan poistamalla useita poikkeuksia lukuun ottamatta väliaikaisia toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen, jotta luonnonmukainen tuotanto voi jatkua tai alkaa uudelleen hätätilanteiden jälkeen.

Luonnonmukaista tuotantoa harjoittavia tiloja olisi hoidettava kokonaan luonnonmukaiseen tuotantoon sovellettavien vaatimusten mukaisesti eikä maa-alueita koskevaa siirtymäkautta voida enää hyväksyä jälkikäteen. Luonnonmukaisissa jalostetuissa tuotteissa käytettävien maatalousperäisten aineosien olisi oltava yksinomaan luonnonmukaisia.

Ympäristötehokkuutensa parantamiseksi muiden luonnonmukaisen tuotannon alan toimijoiden kuin viljelijöiden tai merilevää tai vesiviljeltyjä eläimiä tuottavien toimijoiden on otettava käyttöön ympäristöjärjestelmä. Vaatimus ei kuitenkaan koskisi mikroyrityksiä.

Valvontajärjestelmää parannettaisiin sisällyttämällä kaikki valvontaa koskevat säännökset yhteen säädökseen eli komission asetusehdotukseen virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista elintarvikkeiden ja rehun osalta.

Viralliseen valvontaan sovellettavaa riskiperusteista lähestymistapaa vahvistettaisiin kumoamalla luomusasetuksessa säädetty kaikille toimijoille vuosittain tehtävä säännösten noudattamisen tarkastus.

Ehdotus sisältää myös uusia säännöksiä muun muassa kasvinsuojeluaineiden enimmäisjäämien osalta niitä havaittaessa.

Ehdotuksessa esitetään koko EU:ssa toteutettavista toimista säännösten noudattamatta jättämisten osalta sen varmistamiseksi, että toimijoita kohdellaan yhtäläisesti, sisämarkkinat toimivat moitteettomasti ja kuluttajien luottamus säilyy. Samalla ei kuitenkaan estetä jäsenvaltioiden vastuulla olevien seuraamusten määräämistä.

Kauppajärjestelmää mukautettaisiin, jotta EU:n ja kolmansien maiden luonnonmukaisen alan toimijoilla olisi yhtäläisemmät toimintaedellytykset ja jotta kuluttajien luottamus saadaan varmistettua.

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle alueiden komitealle: Luonnonmukaisen tuotannon tulevaisuutta Euroopan unionissa koskeva toimintasuunnitelma.

Tiedonannossa esitellään toimintasuunnitelma, joka sisältää komission strategian luonnonmukaista tuotantoa, valvontaa ja kaupankäyntiä varten tulevalle vuosikymmenelle. Toimintasuunnitelman aihealueet keskittyvät tuottajien kilpailukyvyyn parantamiseen, kuluttajien luottamuksen lujittamiseen sekä EU:n luomujärjestelmän ulkoisen ulottuvuuden lujittamiseen.

Keskeisinä toimenpiteinä kilpailukyvyyn parantamiseksi komissio pyrkii lisäämään tiedotus- ja menekinedistämistoimia ja selvityksiä sekä tarkistamaan elintarvike- ja ateriapalvelujen julkisia hankintoja koskevia kriteereitä. Komissio lujittaa alan tutkimusta, tulosten hyödyntämistä, tutkimuksen koordinaatiota ja temaattisia verkostoja sekä yksilöi tutkimuksen ja innovoinnin painopisteitä.

Valtioneuvoston kanta

Asetusehdotus

Asetusehdotus sisältää Suomen tavoitteiden kannalta hyviä elementtejä, muun muassa sellaisia sääntöjen yksinkertaistamista ja hallinnollista taakkaa keventäviä uudistuksia, jotka ovat kannatettavia. Ehdotus sisältää kuitenkin myös runsaasti muutosehdotuksia, jotka voivat vaikeuttaa suomalaisten toimijoiden asemaa, joten ehdotus vaatii vielä tarkentamista. Vähittäiskaupan valvontaan sisällyttämisen tarkoituksenmukaisuus tulee arvioida erikseen.

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotettu toimivallan siirto komissiolle tuotantosääntöjen täydentämisen tai muuttamisen osalta vaatii jatkoselvityksiä. Ehdotettua toimivallan siirtoa ei kaikilta osin voi pitää riittävän täsmällisenä ja rajattuna. Toimivallan siirron tulisi olla myös ajallisesti rajattua. Tuotantosäännöt muodostavat perussäädöksen keskeisen osan ja siksi niiden tulisi olennaisilta osin olla perusasetuksessa.

Tuotantosääntöjen yksityiskohdissa suomalaisten viljelijöiden ja muiden yritysten olosuh-

teiden huomioiminen on keskeistä, erityisesti tiettyjen voimassaolevaan lainsäädäntöön kuuluvien poikkeusten osalta kuten tavanomaisesti tuotetun kasvien lisäysaineiston ja jalostuseläinten käyttö sekä vähittäiskauppojen valvonta.

Valtioneuvosto kannattaa riskiperusteiseen valvontaan siirtymistä, koska tällöin valvonta voidaan kohdentaa nykyistä tehokkaammin ja saada aikaan myös kustannussäästöjä.

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotetulla lainsäädännön uudistuksella tulisi pyrkiä hallinnol-

lisen taakan keventämiseen, huolehtien samalla kuluttajien luottamuksen säilyttämisestä luonnonmukaisesti tuotettuihin tuotteisiin.

Tiedonanto toimintasuunnitelmasta

Komission toimintasuunnitelma on hyväksyttävissä ja se edistää osaltaan myös hallituksen luomualan kehittämisohjelman tavoitteita ja toimenpiteitä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yleistä

Valiokunta toteaa, että komissio antoi vuonna 2013 useita eri vaihtoehtoja luomusasetuksen uudistamiseksi. Yhtenä vaihtoehtona oli uudistus, jossa nykyistä asetusta olisi päivitetty. Komissio päätyi kuitenkin asetuksen perusteelliseen uudistamiseen. Suomen kannalta ongelmallista on poikkeussäännösten raju karsiminen. Valiokunta kiinnittääkin huomiota siihen, että Suomen sijainnista, ilmasto-olosuhteista ja maatalouden rakenteesta johtuen meillä käytössä olevat poikkeussäännöt ovat välttämättömiä luomutuotannon jatkuvuuden kannalta. Ehdotettu säästöjen yhdenmukaistaminen ja kansallisista poikkeuksista luopuminen ei huomioi alkutuotannon olosuhteista johtuvia erityispiirteitä eri alueilla vaan johtaa tuotantosääntöjen kehittämiseen Keski-Euroopan olosuhteiden mahdollistamalla tavalla, jolloin säännöt eivät sovellu maamme olosuhteisiin. Ehdotuksen toteutuminen aiheuttaa suuria ongelmia EU:n reuna-alueiden luomutuotannolle.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että ehdotettujen tuotantosääntöjen yksityiskohdissa luonnonolosuhteiden huomioon ottaminen on keskeistä erityisesti tiettyjen voimassa olevaan lainsäädäntöön kuuluvien poikkeusten osalta, kuten tavanomaisesti tuotetun kasvien lisäysaineiston ja jalostuseläinten käytön hyväksymisessä. Vaikka sääntöjen yhdenmukaistaminen

voi olla perusteltua elintarvikejalostuksen osalta, alkutuotantoon yhdenmukaistaminen ei sovellu.

Asetusehdotuksessa määritellään luomutuotantoehdot yleisellä tasolla, mutta tarkempi tuotantoehtojen määrittely ollaan siirtämässä komissiolle. Valiokunta kiinnittääkin huomiota siihen, että ehdotukseen sisältyy liian laajaa päätösvallan siirtämistä kansalliselta ja neuvoston tasolta komissiolle. Tämä kaventaa poliittisia vaikutusmahdollisuuksia tuotantoehtojen tarkempaa sisältöä määriteltäessä ja jättää viljelijöille epämääräisen kuvan siitä, mitä asetuksen ehtoihin sitoutuminen merkitsee. Tuotantoehdot tuleekin määrittää itse asetuksessa riittävällä tarkkuudella. Tuotantosäännöt muodostavat perussäädöksen keskeisen osan, ja siksi niiden tulee olla ollennaisilta osin perusasetuksessa. Päätävältä luomussa sallituista tuotteista, aineista sekä poikkeuksista tuleekin säilyttää neuvostolla ja kansallisella tasolla. On sen vuoksi välttämätöntä, että kun komissiolle annetaan valtuudet muuttaa tai täydentää tuotantoa koskevia sääntöjä delegoiduilla säädöksillä, toimivallan siirrot ovat edellä todettu huomioon ottaen täsmällisiä ja rajattuja. Toimivallan siirtojen tulee myös olla ajallisesti rajattuja.

Asetusehdotuksen yleisissä tuotantosäännöissä esitetään, että koko maatilaa on hoidettava luonnonmukaiseen tuotantoon sovellettavien vaatimusten mukaisesti. Tämä ei sovellu kotieläintiloille, joissa pellot ovat luomussa ja eläi-

met tavanomaisessa tuotannossa, eikä kasvinviljelytiloille, joilla on vähäisessä määrin kotieläimiä. Valiokunta pitää tärkeänä, että saadaan riittäviä kannustimia kotieläinten siirtämiseksi luomuun, mutta ehdotuksen mukaista sääntelyä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena.

Valiokunta toteaa, että asetusehdotus mahdollistaisi kotieläinten pitämisen edelleenkin tavanomaisessa tuotannossa jaettaessa tila erillisiksi juridisiksi yksiköiksi. Valiokunta korostaa, että tämä ei johda asetuksessa esitettyihin tavoitteisiin, vaan lisää ainoastaan viljelijöiden hallinnollista taakkaa. Tällä hetkellä maamme luomutiloista noin 40 prosentilla on eläintuotantoa, mutta vain noin puolella luomutiloista, joilla on eläintuotantoa, eläimiä hoidetaan luonnonmukaisesti.

Suomessa on yli 800 tilaa, joilla vain pellot ovat luomutuotannossa. Valiokunnalle toimituksessa selvityksessä on todettu, että toteutessaan, erityisesti ehdotetussa aikataulussa, vaatimus koko tilan siirtämisestä luomutuotantoon johtaisi todennäköisesti siihen, että osa tiloista siirtyy tavanomaiseen tuotantoon. Siten luomupinta-ala ja -tuotanto vähenisivät maassamme. Luomutuotteiden markkinoihin vaikutus olisi todennäköisesti kuitenkin selvästi vähäisempi, sillä pääosa näiden tilojen tuotannosta ohjautuu jo nykyisin tavanomaisille markkinoille.

Valiokunta kiinnittää erityistä huomiota siihen, että pohjoisiin ilmasto- ja maaperäolosuhteisiimme soveltuvien kasvilajikkeiden siementen ja muun lisäysaineiston saatavuus luomuna on erittäin epävarmaa, koska pienet markkinat eivät mahdollista niiden kannattavaa tuotantoa. Tavanomaisen lisäysaineiston käyttökielto estää luomutuotannon tuottavuuden parantamisen ja johtaa siihen, että on tyydyttävä vain harvoihin lajikkeisiin, joiden ominaisuudet eivät ole optimaalisia sadon määrän ja laadun kannalta. Suomessa on jo nyt ollut vaikeaa tuottaa luomulisäysaineistoa kysyntää vastaavia määriä. Vuonna 2013 myönnettiin 1 064 poikkeuslupaa tavanomaisen lisäysaineiston käytölle. Viitaten lisäksi jo edellä todettuun valiokunta katsoo, että ehdotettu käyttökielto tulee poistaa.

Valiokunta toteaa, että ehdotettu vaatimus eläinaineksen luomualkuperästä tulee myös poistaa, sillä luomukotieläinten pienen populaation geneettinen eristäminen muusta kotieläinpopulaatiosta johtaa nopeasti luomueläinten perinnöllisen monimuotoisuuden rajuun väheneeseen ja eläinaineksen ominaisuuksien ja terveyden heikkenemiseen. Kaikille lihakarjajaroille ei ole edes tarjolla jalostusaineistoa käytettäväksi keinosiemennykseen, ja keinosiemennyksen käytännön toteuttaminen lihakarjatilolla on hankalaa tai mahdotonta. Toisaalta on myös otettava huomioon, että pitkät maantieteelliset etäisyydet lisäävät tuntuvasti siitoseläinten hankinnan kustannuksia.

Valiokunta toteaa, että ehdotuksen vaatimus ympäristöjärjestelmästä voi olla hyvä keino vahvistaa luomun asemaa kuluttajien silmissä. Monet luomualan yritykset pyrkivät kuitenkin jo nyt säästämään energiaa ja vettä ylittäen jopa ympäristölainsäädännön vaatimukset. Järjestelmäksi tuleekin riittää kansainväliset, jo nyt käytössä olevat järjestelmät. Erilliset pakolliset järjestelmät lisäävät, erityisesti edellytettäessä sertifiointia, luomutuotannon kustannuksia ja voivat siten ehdotuksen tavoitteiden vastaisesti heikentää luomutuotannon kilpailukykyä. Sen sijaan vaatimus luomutuotteiden jäämättömydestä on tärkeä kuluttajien luottamuksen säilyttämiseksi. Suomessa on hyvät edellytykset tuottaa jäämättömiä tuotteita, joten kasvua hakevan luomuviennin näkökulmasta vaatimus on perusteltu.

Valvonta

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että valvontaan sovellettavaa riskiperusteista lähestymistapaa vahvistettaisiin kumoamalla luomuasetuksessa säädetty kaikille toimijoille vuosittain tehtävä säännösten noudattamisen tarkastus. Näin tarkastustiheyttä voitaisiin mukauttaa virallista valvontaa koskevan asetuksen mukaisesti niin, että vähäriskisille toimijoille/toiminnalle voitaisiin tehdä fyysinen tarkastus harvemmin kuin kerran vuodessa tai tehdä vuotuinen fyysinen tarkastus kevyempänä, kun taas suuririskisille toimijoille/toiminnalle tehtäviä tarkastuk-

sia voitaisiin tehostaa. Valiokunta toteaa, että ehdotettu riskiperusteinen valvonta tehostaa valvontaa mahdollistamalla valvontaresurssien kohdentamisen korkeamman riskin toimijoihin ja vähentämällä tarpeetonta valvontaa. Ehdotus on kannatettava.

Ehdotuksen mukaan luomuvälvönnän piiriin tulisi jatkossa kuulua kaikki luomuketjun osalliset suurtalouksia lukuunottamatta. Luomuvälvönnä laajenisi myös vähittäismyyntiin. Tällä hetkellä luomuvälvönnän hakeutuminen on vapaaehtoista vähittäiskaupalle ja sinne on hakeutunut vain pieni osa maamme noin 3 000 myymälästä. Valvontakohteiden lisääntyminen näin huomattavalla määrällä olisi välvönnälle erittäin haasteellista ottaen huomioon välvönnän niukat resurssit. Lisäksi se lisäisi kaupan hallinnollista taakkaa ja aiheuttaisi kustannuksia. Riskinä on, että osa kaupan toimijoista luopuisi vähäisestä luomutuotteiden myynnistä ja siten luomutuotteiden saatavuus heikkenisi. Vähittäiskaupassa, jossa pääosin myydään valmiiksi pakattuja tuotteita, riski väärinkäytöksiin on pieni ja välvönnä toteutuu markkinavälvönnän kautta. Nykyisellään vähittäiskauppojen luomutuotteiden markkinavälvönnä hoitaa kuntien elintarvikewälvönnä. Valiokunta toteaa, että nykytilanteen säilyttäminen ja kuntien elintarvikewälvönnän omaisten ohjeistaminen luomuvälvönnän osalta johtaa luomun kehityksen kannalta parempaan lopputulokseen. Valiokunta katsoo, että ehdotusta vähittäismyynnin sisällyttämisestä välvönnän ei tule hyväksyä.

Vähittäismyynnin välvönnästä poiketen riskiperusteiseen välvönnän siirtyminen parantaisi kaupan varastojen ja jakelukeskusten välvönnä. Kaupan varastot ja jakelukeskukset, kuljetus ja siihen liittyvät laskutus- ja agentuuritoiminnot ovat nykyisin kiinteän vuosittaisen välvönnän piirissä, vaikka tuotantosääntöjen välvönnän kannalta tarkastettavat kohdat ovat vähäriskisiä. Valmiiksi kuluttajapakattujen luomutuotteiden kohdalla välvönnä jo nykyään suhteellisesti enemmän erillään pidon ja tilojen puhdistamisen toteutumista, koska pakatun tuotteen sekoittuminen tavanomaisesti viljeltyyn maataloustuotteeseen on keskitetyssä kaupan loppujakelu-

ketjussa ja kirjanpitojärjestelmissä lähes mahdollista.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että välvönnä koskevia artikloja ei olla sisällyttämässä luomuasutukseen, koska elintarvikewälvönnän välvönnäjärjestelmää ollaan selkeyttämässä sisällyttämällä suuri osa eri sektoreiden välvönnä koskevista säännöksistä yhteen säädöksen eli Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen virallisesta välvönnästä ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä, kasvien lisäysaineistoa ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi. Muutoksen tarkoituksena on vähentää hallinnollista taakkaa, selkeyttää ja yhdenmukaistaa menettelyjä eri välvönnäsektoreilla ja varmistaa kuluttajien luottamus elintarvikewälvönnän säännöstenmukaisuutta kohtaan.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että uudistuksella vähennetään byrokratiaa ja hallinnointia.

Yksityiskohtaiset huomiot

1 Eläinten alkuperä

Valiokunta katsoo, että poikkeuksena pitää jäädä voimaan säännös, jonka mukaan tavanomaisesta tuotannosta voi siirtää karjaa luomutuotantoon. Lisäksi siitoseläinten tulee voida olla tavanomaisesta tuotannosta ja keinosiemennyksessä on voitava käyttää alkuperältään tavanomaisesta tuotannosta olevaa siemennestettä. Keinosiemennyksessä ehdotettuun muutokseen ei ole varauduttu siten, että luomusiemennesteitä olisi tarjolla, eikä siitoseläinten kuljetus ole taloudellisesti mahdollista.

2 Kasvien siementen alkuperä

Valiokunta katsoo, että tavanomaisesta tuotannosta olevan siemenen käytön kieltämistä luomutuotannossa ei tule toteuttaa.

Pohjoihin olosuhteisiin soveltuvien siementen, myös luomusiementen, jalostustoimintaa tulee lisätä.

3 Vaatimus koko tilan siirtämisestä luomutuotantoon

Valiokunta katsoo, että ehdotuksesta, jonka mukaan koko maatilaa on hoidettava luonnonmukaiseen tuotantoon sovellettavien vaatimusten mukaisesti, tulee luopua. Ehdotus ei sovellu kotieläintiloille, joissa pellot ovat luomutuotannossa ja eläimet tavanomaisessa tuotannossa, tai kasvinviljelytiloille, joilla on vähäisessä määrin kotieläimiä.

4 Eläinten rehu siirtymäkaudella

Valiokunta katsoo, että luomutuotantoon siirtävien tilojen ruokintaa koskevat säännökset (huojennukset) tulee pitää ennallaan.

5 Rehuomavaraisuus luomukotieläintilalla

Ehdotuksen mukaan vuodenaikojen mukaista eläinten vuotuista laiduntamisjaksoa lukuun ottamatta eläinten rehusta vähintään 90 prosenttia (nykyisin 60 prosenttia) olisi oltava peräisin omalta tilalta tai, jos tämä ei ole mahdollista, oltava tuotettu yhteistyössä muiden saman alueen luonnonmukaisten tilojen kanssa. Valiokunta katsoo, että rehut tulee tarvittaessa voida hankkia myös koko unionin alueelta ja että teollisia luomurehuja on voitava käyttää, kuten nykyisin.

Valiokunta toteaa, että Suomessa tulee yleisesti valkuaisrehujen omavaraisuusastetta nostaa.

6 Sarvien poiston kieltäminen

Valiokunta katsoo, että nupoutus on sallittava, kuten nykyisinkin.

7 Siipikarjarakennuksen etäisyys laitumesta

Ehdotuksen pääsäännön mukaan laitumen etäisyys on määritetty enintään 150 metriksi rakennuksen luukuista. Valiokunta katsoo, että lopullisissa säännöksissä on mahdollistettava suurempi etäisyys ja muutenkin vaatimuksissa suurempi jousto, jotta maamme erityisolosuhteet tulevat huomioon otetuiksi.

8 Kananuorikoiden kasvattamiseen vaadittava tila

Valiokunta katsoo, että kananuorikoiden kasvattaminen on mahdollistettava siten, että neliömetrillä voi olla 20—25 lintua.

9 Lanta ja sen käyttö luomukasviviloilla

Valiokunta katsoo, että luomutilojen on voitava vastaanottaa tavanomaisessa viljelyksessä olevilta tiloilta tulevaa lantaa nykyisten säännösten mukaisesti.

Lausunto

Lausuntonaan maa- ja metsätalousvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 10 päivänä kesäkuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj.	Lauri Heikkilä /ps	Jari Myllykoski /vas
jäs.	Markku Eestilä /kok	Mats Nylund /r
	Lasse Hautala /kesk	Janne Sankelo /kok
	Reijo Hongisto /ps	Katja Taimela /sd
	Anne Kalmari /kesk	Tytti Tuppurainen /sd
	Timo V. Korhonen /kesk	vjäs. Simo Rundgren /kesk.
	Pirkko Mattila /ps	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.